

Роз'яснення про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення ефективності інституційного механізму запобігання корупції

З метою підвищення рівня знань антикорупційного законодавства, недопущення скоєння корупційних правопорушень, вжиття додаткових превентивних заходів щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, здійснення контролю за дотриманням антикорупційного законодавства України обласна державна адміністрація інформує про наступне.

Верховною Радою України 2 жовтня 2019 року прийнято Закон України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення ефективності інституційного механізму запобігання корупції” № 140-IX (далі – Закон, який набрав чинності 18 жовтня 2019 року. Цим Законом вносяться деякі зміни до законів України „Про запобігання корупції” та „Про державну службу”.

Насамперед звертаємо увагу, що Закон розширює перелік суб'єктів, на яких поширюється дія Закону України „Про запобігання корупції”. Зокрема, частину першу статті 3 доповнено новим пунктом „і”, згідно з яким до таких суб'єктів належать Керівник Офісу Президента України, його Перший заступник та заступник, а також особи, які займають посади патронатної служби, визначені Законом України „Про державну службу”, крім осіб, які виконують свої обов'язки на громадських засадах, помічники суддів.

Крім того, поняття „близькі особи” викладено в новій редакції, а саме: близькими особами є члени сім'ї суб'єкта, зазначеного у частині першій статті 3 Закону України „Про запобігання корупції”, а також чоловік, дружина, батько, мати, вітчим, мачуха, син, дочка, пасинок, падчерка, рідний та двоюрідний брати, рідна та двоюрідна сестри, рідний брат та сестра дружини (чоловіка), племінник, племінниця, рідний дядько, рідна тітка, дід, баба, прадід, прабаба, внук, внучка, правнук, правнучка, зять, невістка, тесть, теща, свекор, свекруха, батько та мати дружини (чоловіка) сина (дочки), усиновлювач чи усиновлений, опікун чи піклувальник, особа, яка перебуває під опікою або піклуванням зазначеного суб'єкта.

Тобто до близьких осіб віднесено також двоюрідних братів, сестер, рідного брата та сестру дружини (чоловіка), племінника, племінницю, рідного дядька, рідну тітку. Крім того, у визначенні поняття „близькі особи” вживається термін „члени сім'ї”, який також зазнав змін у зв'язку із прийняттям Закону.

Просимо враховувати, що термін „близькі особи” є визначальним для обмеження, передбаченого статтею 27 Закону України „Про запобігання корупції” щодо спільної роботи близьких осіб, а також для обмеження щодо одержання подарунків, передбаченого статтею 23 зазначеного Закону.

Так, відповідні зміни до Закону України „Про запобігання корупції” розширюють перелік близьких осіб, спільна робота з якими заборонена, і водночас розширюють коло осіб, від яких особи, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, прирівняні до них особи можуть отримувати подарунки.

Разом з тим інформуємо, що² Законом також внесено зміни до частини п'ятої статті 28 Закону України „Про запобігання корупції” та замінено обов'язок звертатися за роз'ясненням до територіальних органів Національного агентства з питань запобігання корупції у разі існування в особи сумнівів щодо наявності у неї конфлікту інтересів на відповідне право особи звертатися з таким роз'ясненням безпосередньо до Національного агентства.

Статтею 52 Закону України „Про запобігання корупції” передбачено додаткові заходи фінансового контролю. Зокрема, у разі відкриття суб'єктом декларування або членом його сім'ї валютного рахунка в установі банку-нерезидента відповідний суб'єкт декларування зобов'язаний у десятиденний строк письмово повідомити про це Національне агентство у встановленому ним порядку про відкриття ними або їх неповнолітніми дітьми валютного рахунка в закордонному банку із зазначенням номера рахунка і місцезнаходження банку-нерезидента. Такі обставини виникають, зокрема, під час вступу неповнолітніх членів сім'ї суб'єктів декларування до навчальних закладів за межами України.

Звертаємо увагу, що у розумінні Закону членом сім'ї є особа, яка перебуває у шлюбі із суб'єктом, зазначеним у частині першій статті 3 цього Закону, та діти зазначеного суб'єкта до досягнення ними повноліття – незалежно від спільного проживання із суб'єктом, а також будь-які особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки із суб'єктом, зазначеним у частині першій статті 3 цього Закону (крім осіб, взаємні права та обов'язки яких не мають характеру сімейних), у тому числі особи, які спільно проживають, але не перебувають у шлюбі.

Частину другу статті 52 Закону доповнено абзацом другим, згідно із яким у разі суттєвої зміни у майновому стані суб'єкта декларування, а саме отримання доходу, придбання майна або здійснення видатку на суму, яка перевищує 50 прожиткових мінімумів, встановлених для працевдатних осіб на 1 січня відповідного року, зазначений суб'єкт у десятиденний строк з моменту отримання доходу, придбання майна або здійснення видатку зобов'язаний повідомити про це Національне агентство. Зазначена інформація вноситься до Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та оприлюднюється на офіційному веб-сайті Національного агентства.

Положення частини другої цієї статті застосовуються до суб'єктів декларування, які є службовими особами, які займають відповідальне та особливо відповідальне становище, а також суб'єктів декларування, які займають посади, пов'язані з високим рівнем корупційних ризиків, відповідно до статті 50 цього Закону. Зміни внесені до частини другої статті 52 Закону вводяться в дію з 1 січня 2020 року.

Внесено відповідні зміни до пункту 3 частини 1 статті 84 Закону України „Про державну службу”, а саме: підставою для припинення державної служби у зв'язку із втратою права на державну службу або його обмеженням є: набрання законної сили рішенням суду щодо притягнення державного службовця до адміністративної відповідальності за пов'язане з корупцією правопорушення, яким на особу накладено стягнення у виді позбавлення права обіймати певні

посади або займатися певною³ діяльністю, що пов'язані з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування.

Суб'єкт призначення зобов'язаний звільнити державного службовця у триденний строк з дня настання або встановлення факту, передбаченого цією статтею, якщо інше не встановлено законом.

Також, звертаємо увагу на доповнення Закону України „Про запобігання корупції” статтею 13⁻¹, відповідно до якої з метою організації та здійснення заходів із запобігання та виявлення корупції, передбачених цим Законом в облдержадміністраціях та райдержадміністраціях утворюються (визначаються) уповноважені підрозділи (уповноважені особи) з питань запобігання та виявлення корупції.